



SIVILOMBUDET

Oslo kommune - Sykehjemsetaten
Postboks 435
0103 Oslo

Vår referanse
2022/1277

Deres referanse
2021/3918

Vår saksbehandler
Silje Sønsterudbråten

Dato
19.09.2022

Avslutning av besøk til Stovnerskoghjemmet i Oslo kommune

Vi viser til Sykehjemsetatens brev av 2. september 2022. I brevet orienterer Sykehjemsetaten om hvilke tiltak som er iverksatt etter Sivilombudets besøk i mars 2022.

Redegjørelsen gir en god oversikt over hvordan Stovnerskoghjemmet har jobbet for å følge opp anbefalingene i Sivilombudets besøksrapport.

Bevegelsesbegrensninger

Sykehjemsetaten redegjør i sitt brev for hvordan sykehjemmet jobber for å sikre gode vurderinger av pasienters behov for vedtak om tilbakeholdelse. Det vises til at behov for tilbakeholdelse skal vurderes individuelt og at personalet skal ha høy bevissthet om låserutiner slik at beboere uten vedtak sikres utgang. Dette temaet skal prioriteres i daglig rapporteringsarbeid og i interundervisning.

Tvungen helsehjelp

Sykehjemsetaten beskriver de lokale rutinene på sykehjemmet som sikrer at helsehjelp ikke gis med tvang uten at vilkårene i kapittel 4A er oppfylt. Disse rutinene er i tråd med praksis på besøkstidspunktet.

Sykehjemsetaten har i perioden 2022-2023 dokumentasjon som et av sine overordnede satsningsområder. Etter Sivilombudets besøk oppgis det å ha vært ekstra fokus på at det i vedtak og løpende journal må sikres bedre dokumentasjon av hvordan tvangen er utført (hvilke tvangstiltak som er benyttet i de konkrete situasjonene og hvordan). Det er ikke nok å utelukkende beskrive av motstanden pasienten viser og de tillitsskapende tiltakene som ikke førte frem. Dette svarer direkte på Sivilombudets påpekning i rapporten (s. 17).

Sykehjemsetaten redegjør videre for opplæringstilbudet på sykehjemsnivå og etatsnivå. Når det kommer til opplæringstiltakene på sykehjemmet er det vanskelig å vurdere om det som beskrives er nye tiltak iverksatt etter ombudets besøk. Sivilombudet understreker at det under besøket var tydelig avstand mellom ledelsens vurdering og beskrivelse av

opplæringstilbudet og omfanget av opplæring de ansatte vi snakket med hadde mottatt (se rapportens s. 19).

Vi merker oss at det jobbes med en ny kompetanseplan/ opplæring rundt tvang og samtykkekompetanse og at dette skal inn i en kompetansemodul som gir ledere mulighet til å ha oversikt over om ansatte gjennomfører opplæring.

Kommunens oversikt over vedtakskvalitet

Sivilombudet merker seg at Sykehjemsetaten skal ta i bruk et nytt system for oversendelse av vedtak til og fra Statsforvalteren. Dette vil gi mulighet for å gjennomføre kvalitetskontroll av vedtakene fra kommunens side. Det vil også kunne gi kommunen oversikt over hvor mange eller hvor stor andel av sykehjemmenes vedtak som blir opphevet eller sendt tilbake med påpekninger om feil eller mangler.

Beskyttelse mot vold og overgrep

Det vises i svarbrevet til at kompetansemodulen som skal innføres også vil gi mulighet for å sikre at alle ansatte får opplæring eller oppfriskning i sykehjemmets prosedyrer for forebygging og håndtering av vold, trusler og overgrep. Ledelsen vil også gjennom dette systemet kunne følge med på hvilke ansatte som har fått denne opplæringen.

I tillegg understrekes det i brevet at det vil bli gitt avdelingsvis internundervisning der ansatte vil reflektere rundt risiko for overgrep fra ansatte mot beboere. Den interne ressursgruppen ved sykehjemmet «Vold og trusler/ psykisk helse» vil også ha fokus på dette i sitt arbeid.

Bemanning på natt

Sykehjemsetaten redegjør til slutt i sitt svarbrev om utfordringer med bemanning på natt. Det understrekes at bemanningen er marginal på både dag og natt og at avdelingens fysiske utforming gjør det ekstra utfordrende. Det vises til at det i budsjett og årsverk for 2022 likevel ikke er rom for å øke bemanningen med en ekstra person på natt eller å endre den fysiske utformingen.

Det opplyses videre at sykehjemmet i løpet av 2023-2024 vil få installert et nytt pasientvarslingssystem som vil gi mulighet for digitalt tilsyn og voldsalarm med posisjonering. Sivilombudet understreker at slike varslingssystemer i utgangspunktet kun kan tas i bruk dersom pasienten samtykker til dette.¹ Dersom pasienten mangler samtykkekompetanse, er det adgang til å treffe vedtak etter pasient- og brukerrettighetsloven § 4-6a om bruk av slike varslingssystemer, hvis de øvrige vilkårene i bestemmelsen er oppfylt. Dersom pasienten motsetter seg tiltaket, er bruk av

¹ Pasient- og brukerrettighetsloven § 4-1.

varslingssystemet kun tillatt dersom de strengere vilkårene i lovens kapittel 4A er oppfylt og det fattes vedtak om dette.²

Sivilombudet minner om lovgivers forutsetninger om at innføring av varslings- og lokaliseringsteknologi ikke skal erstatte menneskelig kontakt og omsorg og forutsetter at innføring av nytt pasientvarslingsystem gjøres i tråd med gjeldende regelverk.³

Avslutning av besøket

Vi avslutter vi med dette oppfølgingen av besøket. Et eventuelt nytt besøk eller annen oppfølging vil bli gjennomført dersom Sivilombudet finner det hensiktsmessig.

For sivilombudet

Helga Fastrup Ervik
avdelingssjef

Silje Sønsterudbråten
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent etter gjeldende interne rutiner, og har derfor ikke håndskrevet underskrift.

Kopi til:

KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENTET	Postboks 8112 DEP	0032	OSLO
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET	Postboks 8011 Dep	0030	OSLO
HELSEDIREKTORATET	Postboks 220 Skøyen	0213	OSLO
STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN	Postboks 325	1502	MOSS
KS-KOMMUNESEKTORENS ORGANISASJON	Postboks 1378 Vika	0114	OSLO

² Jf. særlig pasient- og brukerrettighetsloven §4A-3 andre ledd bokstav a som setter som vilkår at unnlatelse av å gi helsehjelp kan føre til «vesentlig helseskade» for pasienten.

³ Se Endringer i pasient- og brukerrettighetsloven mv. (bruk av varslings- og lokaliseringsteknologi) Prop. 90 L (2012-2013), side 6, og innstilling fra helse- og omsorgskomiteen, Innst. 311 L (2012–2013), side 4.

